శ్రవ్య నాటిక

మహాబోధి

దాశరథి

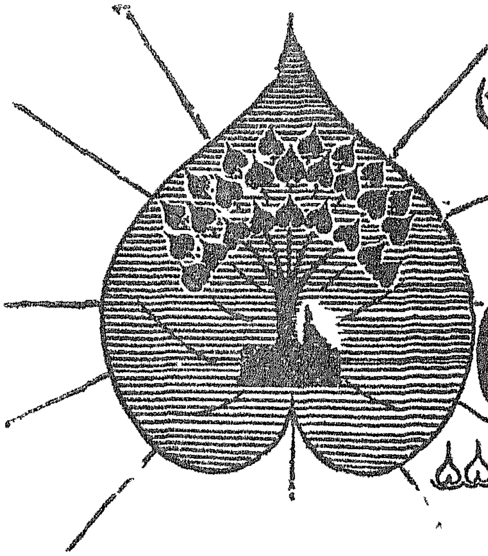

పురుష పాత్రలు

1. బుద్ధుడు
2. ఉపాలి — బుద్ధుని ఉపాసకుడు
3. ఆనందుడు — బుద్ధుని ప్రథమ అనుయాయి

స్త్రీ పాత్రలు

1. నవ మల్లిక — మన్మథుని కూతురు [illegible]
2. నంద — ఉపాసిక

(వ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] సుందరి [illegible] దగ్గరగా)

ఉపాలి (గొంతు [illegible] గా) ఎవరది ?

నవమల్లిక [illegible] ఎవరంటే ?

ఉపా [illegible]

నవ [illegible]

ఉపా [illegible] ఉద్యానంలో [illegible] పుష్పాలే

నవ [illegible] అంతా [illegible]

ఉపా (మాటాని [illegible]) [illegible]

.... [illegible]

నవ నవ మల్లిక.

ఉపా : నవమల్లికీ నాటి మన్మథుని నాలుగో బాణంలా వున్నావు

నవ : మీ కెలా తెలిసింది ?

ఉపా. నీ రంగూ రూపూ సరిగ్గా [illegible] ధనుస్సుకి అసలు నువ్వే దూరౌతావు ?

నవ. సాక్షాత్తూ కుమార్తెను [illegible] బాగా అందంగా వున్నానంటారా

ఉపా. నీ అందం, [illegible] ఆకర్షిస్తోంది

నవ [illegible] (గజెలు [illegible] చేసింది)

ఉపా ఆ చాలు చాలు [illegible]

నవ అదా [illegible] అయినన్ని [illegible]

ఉపా. [illegible], కామ్యక్ [illegible] వనం [illegible] దగిరా [illegible] గంటలాలు ?

నవ [illegible] గుండెకు గురిపెట్టి మా నాన్న పూలబాణం [illegible] కి అవుతారు [illegible]

ఉపా అది నిజమే కావచ్చుగాని ఇక్కడి పొరంతే దుమే ?

న. [illegible] య్యాసుగా

ఉపా ఎంత మాట సెలవిచ్చావు [illegible] నీ [illegible] విలువిద్యకి పౌవాసిస్తున్నావుకొ.

[illegible] ఇంద్రియాలు [illegible] [illegible]

[illegible] పరిచి [illegible] [illegible] మకరందం [illegible] (గజెల [illegible]) [illegible] మునిగా [illegible] ?

ఉపా [illegible] అర్థాల మాటలు [illegible] మనస్సు [illegible] అయినా [illegible] అందమైనదా [illegible]

నవ మీ మాటలు [illegible]. నవ్వుకొంది. [illegible] దగ్గిరికి వెళ్ళింది

ఉపా [illegible] దగ్గిర [illegible] [illegible] పోతావు . [illegible]

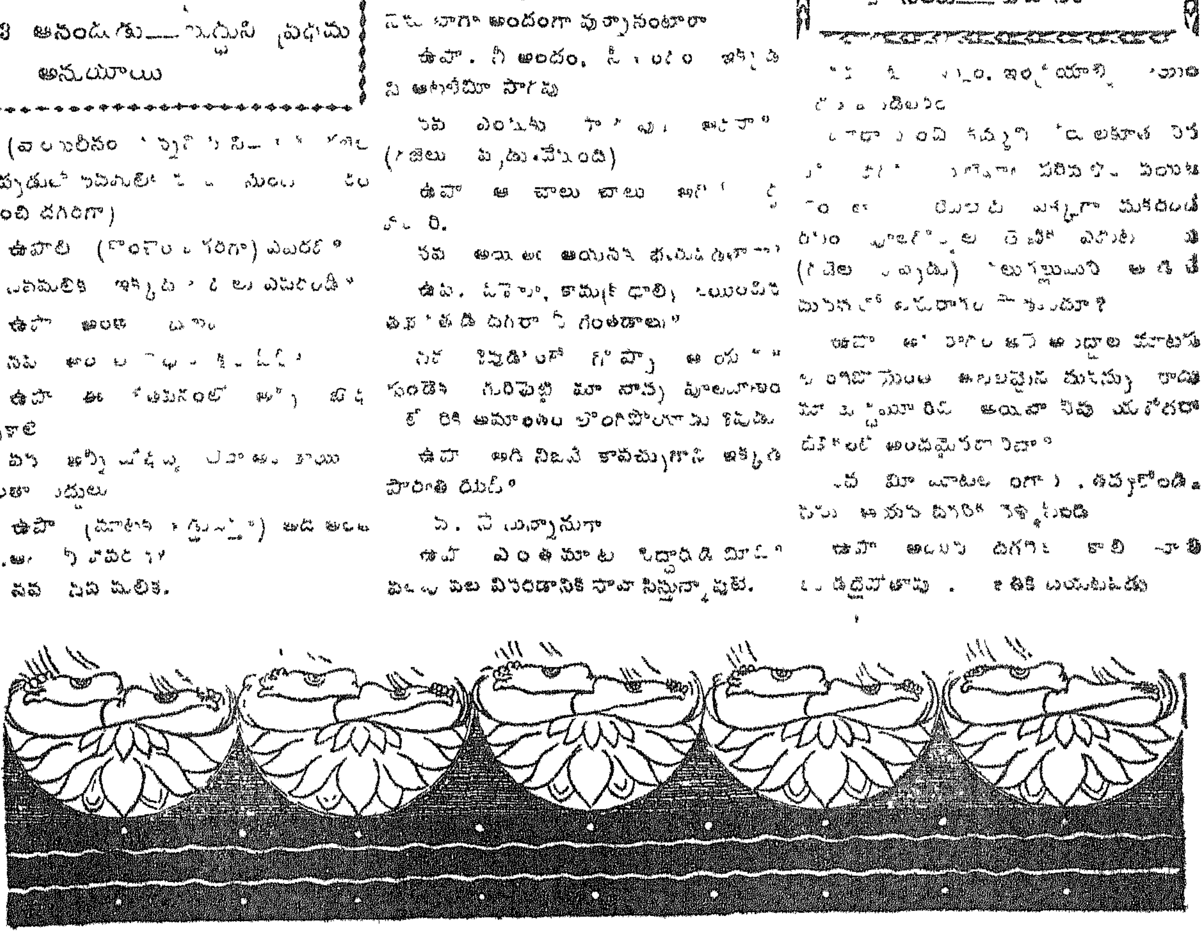

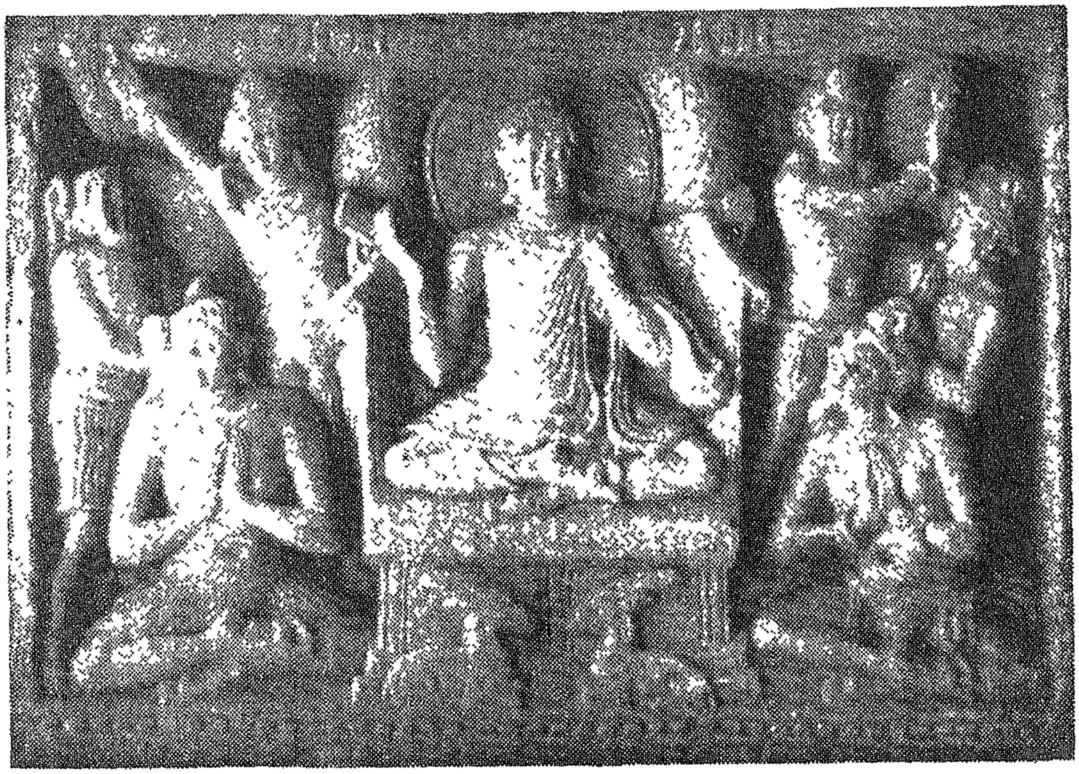

సారనాథ్‌లో బుద్ధుని ప్రథమ ధర్మబోధన

(నాగార్జునకొండ శిల్పము)

నవ: నేను బూడిదైతే నన్ను మించిన మరో నలుగురు ననబోండ్లు....అదిగో.... (వాయులీనం నవ్వని చప్పుడు..."ఏమే మల్లికా" అని దూరం నుంచి పిలిచినట్టు ధ్వని....కోకిల కూత).

ఉపా: వాళ్ళంతా ఎవళ్లు?

నవ: నా అక్కలూ, చెల్లెళ్ళూ. వాళ్ళ వెంట చిలకలూ, గోర్వంకలూ, కోకిలలూ, వీణలూ, వేణువులూ........

(చిలకలూ, కోకిలలూ, గోర్వంకలూ అన్నప్పుడు వెనకనుంచి పక్షుల చప్పుడు వినిపిస్తుంది. వీణలూ వేణువులూ అన్నప్పుడు వాటి చప్పుడూ సన్నగా వినిపిస్తుంది).

ఉపా: ఓహో. మహా సైన్యంలా వుందే.

నవ: అదిగో ఆ పక్కన ఎవరో చూచారా? ఆయన మన్మథస్వామి, మా నాన్న (దూరం నుంచి నవ్వు) ఆయన వదిలిన బాణం గుచ్చుకోని గుండె లేదు ఓడిపోని వీరుడు లేడు.

ఉపా: అయితే ఇక్కడే వుంటావు?

నవ: నన్ను ఒక్కమాటు బుద్ధమూర్తితో మాట్లాడనీండి.

ఉపా: ఆయన ఆజ్ఞ లేందే

నవ: నేను వచ్చాననీ, దర్శనానికి ఆరాటపడుతున్నాననీ చెప్పండి.

ఉపా: అయితే క్షణం ఆగు. (పాకోళ్ళతో నడచిన చప్పుడు) స్వామీ....స్వామీ....

బుద్ధు: (గంభీరంగా....మెల్లగా) ఎవరూ.

ఉపా: ఉపాలిని స్వామీ

బుద్ధు: (ఆప్యాయంగా) ఉపాలీ.

ఉపా: స్వామీ.

బుద్ధు: ఏం కావాలి, నాయనా.

ఉపా: మన్మథుని మహా సైన్యం మన వనంమీద దాడి చేస్తున్నది, ప్రభూ. కోకిలలు, చిలకలు, వీణలు, వీణాపాణులు........

బుద్ధు: ఆహ్వానించు.

ఉపా: అదేమిటి స్వామీ వనం అంతా అపవిత్రం కాదూ.

బుద్ధు: తృష్ణనూ రాగాన్ని జయించిన మన

మానసం అపవిత్రం కానంతసేపూ మన వనం అపవిత్రం కాదు నాయనా.

ఉపా: వాళ్ళు మిమ్మల్ని ఓడించాలని వస్తున్నారు, ప్రభూ.

బుద్ధు: ఓడించనీ.

ఉపా: అదెలా అవుతుంది, స్వామీ.

బుద్ధు: బలాబలాలు తేల్చుకుందాం....

(గజ్జియల చప్పుడు వీణల మ్రోత. కోకిలల కూత).

ఉపా: అదిగో స్వామీ. నవమల్లిక (దగ్గరిగా కాలిగజ్జెల చప్పుడు).

బుద్ధు: మల్లికా.

ఉపా: స్వామీ.

బుద్ధు: రా అమ్మా. ఎలా వచ్చావు?

ఉపా: మీ సుందరాకారం నన్ను మీదాకా లాక్కువచ్చింది ప్రభూ.

బుద్ధు: ఈ సౌందర్యం ఎన్నాళ్ళు? ఇవాళ దీర్ఘోపవాసవ్రతం ప్రారంభిస్తున్నాను. నాలుగు నాళ్లలో శరీరం కృశిస్తుంది. శల్యావశిష్టం అవుతుంది. అప్పుడు అందం అడుగంటి పోతుందమ్మా.

సప: మీరు ఉపవాసం చేయవద్దు స్వామీ మీ వెన్నెలవంటి శరీరం బదిలీ చీకటిలా నల్లబారిపోతే నేను భరించలేను ప్రభూ.

బుద్ధు: పిచ్చిదానా! మనస్సుకు అందం రావడానికి ధ్యానబంధనం వేయబోతున్నానమ్మా! అప్పుడు ఈ విశాల వాయుమండలం నా నెత్తి బదులు కొడుతుంది నరాలో నెత్తురు బయటికి తంతుంది, గుండె పికిలిపోతుంది శరీరం పాలిపోతుంది. డొక్క వెన్నెముక నంటుకుంటుంది... అప్పుడు... అప్పుడు... అందం ఎక్కడుంటుంది?

సన: మిమ్మల్ని మృత్యుముఖంలోకి పోనిస్తానా? మీ పాదాలొత్తుతూ, మీకూ, మకరందరసం అందిస్తూ మిమ్మల్ని సేవిస్తూ ఇక్కడే వుండిపోతాను స్వామీ!

బుద్ధు: వెర్రిదానా (కొంచెం ఆవేశంతో) పునర్జన్మకు కారణభూతమైన వస్తువును తెలుసుకోడానికి వేలాది జన్మలెత్తాను పశువునైనాను, పక్షినైనాను, రాజునైనాను. రైతునైనాను. ఈ దుఃఖాల మెడను కట్టిందెవ్వడో వాణ్ని పట్టుకో

సారనాథ్‌లో బుద్ధ మూర్తి...

ప్రపంచమందలి బౌద్ధ క్షేత్రములలో ప్రధానమైనది సారనాథ్. సిద్ధార్థుడు బుద్ధుడైన వెనుక మొదటి ధర్మోపదేశం చేసిందీపవిత్రక్షేత్రం లోనే. ఈ క్షేత్రం కాశీ పట్టణానికి ఆరు మైళ్లలో ఉంది. ఇప్పటికీ ప్రశాంత వాతావరణంలో యాత్రికులకు కుతూహలాన్ని రేపుతున్నది. ఇచ్చటి హరిణవనంలో 1500 మంది బౌద్ధ భిక్షువులు నివసిస్తుండేవారట. ఒక్క స్తూపం తప్ప మిగిలినవన్నీ శిథిలావస్థలో నున్నవి. ఈ స్తూపాన్ని పునర్నిర్మాణం చేశారు. దీని ఎత్తు 143 అడుగులు. మహాబోధి సంఘం నిర్మించిన మూలగంధికుటి విహారంలో బుద్ధుడు మొదటి ధర్మసందేశములను వినిపించారు. ఈ దివ్య మందిరంలోనే బుద్ధుని కనక విగ్రహం ప్రతిష్ఠింపబడియున్నది. ఈ సౌందర్య ప్రశాంత విగ్రహ సందర్శనార్థం ప్రపంచం నలుమూలలనుండి వేలాది యాత్రికులు వస్తుంటారు.

— ఫోటో: శ్రీ కాటా రంగయ్య

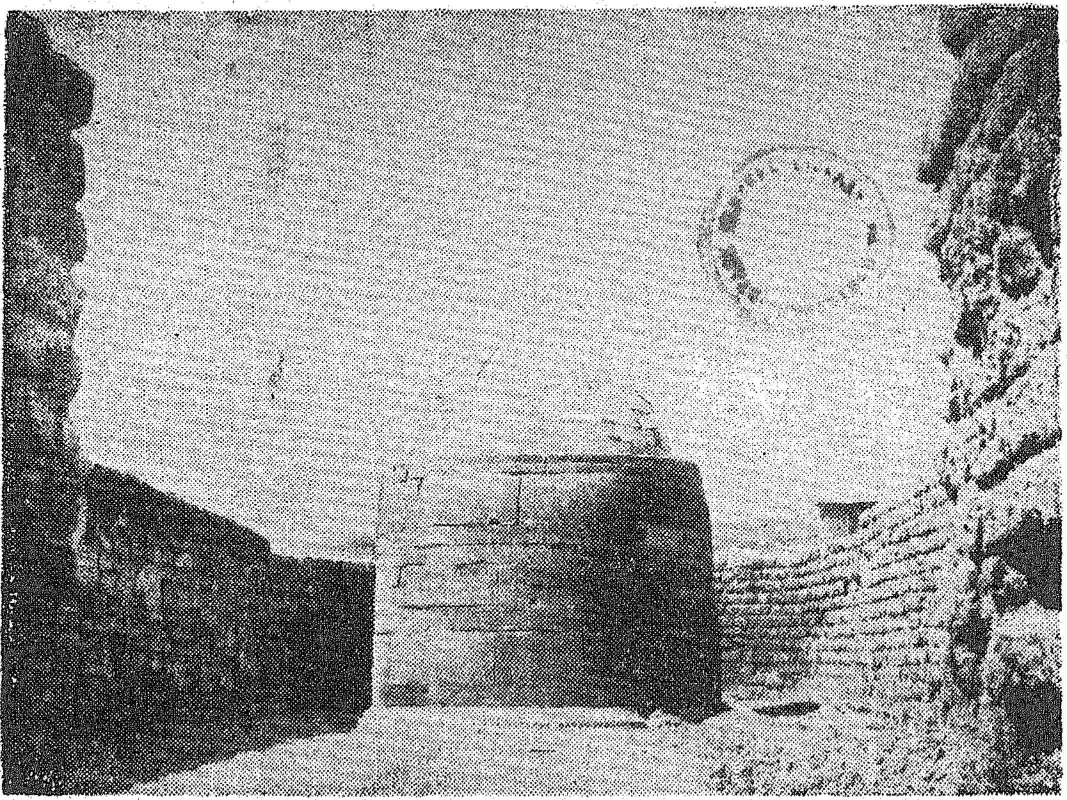

(నాగార్జునకొండ శిల్పము)

జ్ఞానికి ఇక్కడికి వచ్చాను. (మరికొంత వేదనా భరిత కంఠంతో) వాడు ఈ జన్మలోనైనా నాకు దొరకడూ? దొరుకుతాడు, తప్పక దొరుకుతాడు. అప్పుడు వాడి చేతులుకట్టేసి ఈ బాధాసౌధాల్ని బద్దలు కొడతాను, అందులోంచి బయటికి పారిపోతాను, ఇక్కడే ఈ చెట్టునీడలో ఒక శాంతివేదిక నిర్మిస్తాను. దానిమీద ధర్మాన్ని ప్రతిష్ఠిస్తాను.

నవ: స్వామీ!

బుద్ధు: నన్ను ధ్యాన సమాధిలోకి వెళ్ళిపోనీ,

నవ: వద్దు స్వామీ! నా వంక చూడండి. మీకోసం నా శరీరంలోని అణువణువూ పొంగి వస్తున్నది. ఈ పట్టు వసనాలు పట్టలేక పికిలి పోతున్నాయి. మీ పాదాలు ముద్దిడుకోనీండి.... ఏదీ ...మిమ్మల్ని ఆలింగనం....

ఉపా: స్వామీ....స్వామీ....

నవ: అయ్యో....అయ్యో........

ఉపా: (గద్గదంగా) స్వామీ మూర్ఛ పోయారు. అదిగో....అదిగో....ఆయన తల చుట్టూ తేజశ్చక్రం........

నవ: అమ్మో! ఎంతవేడి. భరించేట్టులేదు ....వళ్లు కాలిపోతున్నది.

ఉపా: (బిగ్గరగా) దగ్గరగా వెళ్ళకు, కాలి పోతావు. అదిగో....అదిగో కాంతి బాణాలు.

నవ: అయ్యో; అవి నా కళ్ళలో గుచ్చు తున్నాయి. బాబో....భరించలేను....

ఉపా: స్వామీ....స్వామీ....

✦ ✦ ✦

(పాత్ర నిమిషం జంత్ర సమ్మేళనం)

(ఆనందుడి కుటీర ద్వారంవద్ద తలుపు తట్టిన చప్పుడు నంద ప్రవేశిస్తుంది)

నం: ఆనందస్వామీ! తలుపు ...తలుపు.

ఆనం: ఏమి నందా! ఇలా వచ్చావు?

[illegible] కొంప [illegible] [illegible] ముని [illegible] [illegible] ఉంటున్నారు

అనం: (నవ్వి) [illegible]

[illegible]

[illegible] నిలుచుని ఉంది

[illegible] అర్థం కావడం [illegible]

అనం. (నవ్వు)

[illegible]

చపా. [illegible]

[illegible]

[illegible] మీ అదృష్టము చెప్పగలము

[illegible] భవిష్యత్తులో [illegible] గురించి [illegible] విషయము [illegible] వ్రాసి [illegible] శాస్త్రములో [illegible] 12 [illegible] అదృష్టము [illegible] మిత్రులు, ఆరోగ్య విషయము [illegible] వివాహము, స్త్రీసుఖము, సంతానము [illegible] గురించి స్పష్టముగా [illegible] వ్రాసెదము. [illegible] (వి. పి. [illegible]) [illegible]

Shree Swami Satyanarain Jyotish Ashram (A P W), NAKODAR (Pb).

[illegible]. [illegible] అయన్ని చంపుదా [illegible]న్నారు

[illegible] [illegible]

[illegible]: [illegible] పదిలేస్తున్నట్టు [illegible] వెంటనే వెళ్ళి [illegible] అందించా[illegible].

[illegible]

[illegible] (పలువు[illegible] చప్పుడు)

[illegible] గచ్ఛామి [illegible] శరణం

[illegible] ([illegible]) స్వామి సిద్ధార్థుల [illegible] అయినా [illegible] [illegible] [illegible] జనం [illegible] [illegible] నిశ్ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] చేసినందువల్ల లాభం [illegible] అయన [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] మాట్లాడలేదు [illegible].

[illegible] [illegible] అయన మాటాడని అయన [illegible]

[illegible]. ఆదేమిటి [illegible], అమాంగళం [illegible] [illegible] ఆ మహా వృక్షం నుండి [illegible] [illegible] [illegible] మాటా[illegible] [illegible]

ఆనం: నీవు గుడ్డివాడవు అయన చని పోయాడు బుద్ధమ్నగిపడం పదిలేశారు

ఉపా: మీ మాటలు బోధపడడం లేదు నాకు భయంగా వుంది

ఆన. భయానికి అజ్ఞానం కారణం. అజ్ఞా నాన్ని జయించు

ఉపా. నేను బుద్ధుణ్ణి చూడకుండా వుండ లేను పోతాను....

ఆన: ఆయన నీకు కనపడడు సంఘంలో కలిసిపోయారు.

సంఘం శరణం గచ్ఛామి....సంఘం శరణం....

(నంద ప్రవేశిస్తుంది)

నం: స్వామీ, బోధిసత్త్వులు న్యగ్రోధ వృక్షం క్రింది నుంచి అశ్వత్థ వృక్షం క్రిందికి వచ్చి [illegible] ధర్మచక్రముద్రలో [illegible]

ఆనం. అయన ఇంక బోధిసత్త్వుడు కాదు బుద్ధుడు నిజంగా బుద్ధుడు

నం. స్వామి మాట్లాడుతున్నారు.

ఆనం: జనం ఏమంటున్నారు

నం ఆనందంతో [illegible] [illegible]న్నారు.

ఆనం అదిగో, చీకట్లు జారిపోయి వెన్నెలలు [illegible]

నం: వైశాఖపూర్ణిమ పరవశిస్తున్నది

ఆనం మనసులోని మాలిన్యాలు కడిగివేసి నైరంజరా నది లోకంమీద దూకింది.

(నది పరుగెత్తే చప్పుడు)

నం: పక్షులు, మనుషులు [illegible] [illegible] పోతున్నాయి.

ఆనం: [illegible] పదండి సంఘాన్ని చూసి వస్తాం

నం. బుద్ధమూర్తిని చూడ్డానికి రారా

ఆనం. అతడు వేరే లేడు, అతడే సంఘం ఒంటిగా నడిచే మనిషి తప్పుదారిపట్టే [illegible] అందుకోసం అంతా కలిసి నడవాలి ఒకరికొకరు తోడ్పడాలి ఒకరి కృషిలో ఒకరు సహకరించాలి... సంఘం శరణం గచ్ఛామి ...

(ఇద్దరూ కలిసి....) సంఘం శరణం గచ్ఛామి....

(పొంకోళ్ళతో ఆనందుడు నడుస్తున్న చప్పుడు)

(జనకోలాహలం ..తరువాత నిశ్శబ్దం)

ఆన: స్వామీ, నీవు సంఘానివి, నీ మార్గమే మాకు ఉపాదేయము ఈ అశేష జనం ఇప్పుడు ఏం చేయాలని మీ అభిప్రాయం!

బుద్ధు: ఈ దుఃఖాల మేడను నిర్మించిన దొంగ దొరికాడు. అదిగో మేడల్ని పగులగొట్టి బయటపడ్డాను ఈ బోధివృక్షం క్రింద శాంతి వేదిక [illegible] [illegible] క్రింది [illegible] [illegible] పదవాలి)

—ఇది [illegible]

[illegible]

పదముల్ [illegible]

[illegible]

[illegible] దుఃఖా[illegible]

[illegible]

బుధ [illegible]

[illegible]

—[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible].

—దుఃఖముల [illegible]

[illegible]

మంచి [illegible]

అంతకన్న [illegible]

—ఈ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible].

—నే [illegible]

అది [illegible]

ఒక్క [illegible]

మరల [illegible]

—తృష్ణాగ్ని [illegible]

[illegible] తృష్ణా

[illegible]

[illegible]

(అంతా కలిసికట్టుగా [illegible])

బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి

ధర్మం శరణం గచ్ఛామి

సంఘం శరణం గచ్ఛామి